

LIKUMA GARA PĀRKĀPŠANA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Neh 5:1–5, 2Moz 21:2–7, Mih 6:8, Neh 5:7–12, 5Moz 23:21–23, Neh 5:14–19.

ATMIŅAS PANTS:

“Atdodiet viņiem vēl šodien pat viņu tīrumus, vīna dārzus, viņu olīvu dārzus un viņu mājas; atlaidiet viņiem tās pagaidas no naudas un labības, vīnogu sulas un eļļas, ko jūs esat no viņiem ņēmuši kā augļus un kas jums no viņiem vēl prasāmas” (Neh 5:11).

Līdz pat šai dienai mēs, cilvēki, cīnāmies ar jautājumu par bagātību, nabadzību un par plaisu starp bagātajiem un nabadzīgajiem, kā arī ko mēs varam darīt lietas labā. Jā, Jēzus teica, ka “nabagi ir arvien pie jums” (Mt 26:11), bet tas nav attaisnojums, lai neko nedarītu viņu labā. Diez vai mēs varam tad saukt sevi par kristiešiem.

Cik interesanti ir arī tas, ka pat pārbaudījumu un grūtību vidū, kad atjaunošanas procesā esošajā Jeruzālemē atgriežas trimdnieki, atkal šī tēma kļūst aktuāla, nevis tikai par nabadzību un nabagiem, bet arī par vēl problemātiskāku jautājumu, kad bagātie apspiež trūcīgos. Tā bija problēma pirms trimdas, un, kad viņi ir atgriezušies savā zemē, tā atkal parādās.

Šajā nedēļā mēs redzēsīm vēl vienu šīs laikmetiem senās problēmas gadījumu un kā Nehemija ar to cīnījās. Kā mēs redzēsīm, šo apspiestību vēl ļaunāku padarīja tas, ka tā notika “pēc likuma burta”, citiem vārdiem runājot, kā spēcīgs piemērs tam, cik uzmanīgiem mums ir jābūt, lai noteikumi un regulējumi neklūtu par pašmērķi, bet lai tie būtu līdzekļi mērķa aizsniegšanai, kas ir Jēzus rakstura atsپوļošana.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 2. novembrī.

Ļaužu sūdzības

Izlasi Neh 5:1–5. Kas šeit notiek? Par ko ļaudis raud? _____

Šķiet, ka jūdu kopiena ir apvienojusies Nehemijas vadībā pret ārējiem uzbrukumiem. Bet tautā, kas stāv pret vajāšanām un aizstāv sevi pret uzbrukumiem no svešiniekiem, iekšienē viss nav nemaz tik labi. Neskatoties uz to, ka ārēji ir redzams spēks un kopīgas pūles pret ienaidnieku, kopiena ir salauzta iekšēji. Vadītāji un bagātie ir izmantojuši trūcīgos savam labumam, un stāvoklis ir kļuvis tik slikts, ka ģimenes sauc pēc atvieglojuma. Dažas ģimenes saka, ka viņiem nav pārtikas, ar ko pabarot savus bērnus, daži saka, ka bada dēļ viņi ir ieķīlājuši savus īpašumus un viņiem nekas nav palicis. Citas ģimenes žēlojas, ka viņiem ir jāaizņemas nauda, lai samaksātu Persijas nodokli un ka viņu bērni ir vergi.

Šķiet, ka galvenā problēma bija bads un nodokļu maksājumi, kas lika trūcīgajām ģimenēm meklēt palīdzību pie kaimiņiem. Persijas valdība prasīja 350 sudraba talantus nodokli katru gadu no Jūdas provinces (sk. piezīmi pie Neh 5:1–5 "Andrews Study Bible", 598. lpp.). Ja cilvēks nevarēja samaksāt nolikto obligāto nodokli, ģimene parasti ieķīlāja savu īpašumu vai vispirms aizņēmas naudu. Tomēr, ja viņi nevarēja nopelnīt naudu nākamajā gadā, tad viņiem bija jādara kaut kas ar savu parādu. Parasti verdzība bija nākamā izvēles iespēja. Viņi jau bija zaudējuši zemi, un tagad viņiem bija jāsūta kāds no ģimenes locekļiem, parasti tie bija bērni, būt par vergiem kreditoram, lai atstrādātu parādu.

Dzīvē ir brīži, kad mēs nonākam grūtībās savas rīcības seku dēļ. Protams, ir arī brīži, kad mēs saslimstam vai nonākam finansiālos sarežģījumos ne savas vainas dēļ. Augstāk minētais stāsts ir par laiku, kad valdības politika bija tautai neizdevīga, novedot to lielā nabadzībā. Viņi nonāca dziļā nabadzības spirālē bez iespējas no tās izkļūt.

Cik interesanti, ka toreiz, tāpat kā tagad, cilvēki cīnās ar ekonomisku apspiestību. Kādu vēsti mums vajadzētu paņemt no fakta, ka šī ir tēma, par ko bieži runā Bībele? _____

Pret likuma garu

Izlasi Neh 5:6–8 (sk. arī 2Moz 21:2–7). Kāpēc Nehemija atbild ar dusmām? _____

Kaut arī mums to ir grūti aptvert, verdzība senajā pasaulē bija kultūras norma. Vecāks varēja vai nu kļūt pats par vergu, vai arī pārdot bērnu. Sociāli un pēc likuma vecākam bija tiesības pārdot dēlus un meitas. Tomēr, tā kā Dievs ir par brīvību, Viņš bija noregulējis Israēla rīcību, prasot atbrīvot vergus ik pēc septiņiem gadiem. Tādējādi Dievs pasargāja ļaudis no ilgstošas verdzības un parādīja Savs ilgas, lai cilvēki dzīvotu brīvi.

Lai gan aizdošana bija atļauta ar likumu, nebija atļauts uzlikt procentus (Bībeles norādījumus pret augļošanu sk. 2Moz 22:25–27, 3Moz 25:36, 37, 5Moz 23:19, 20). Un tomēr tas, ko prasīja aizdevēji, bija samērā maz, salīdzinot ar to, ko prasīja apkārtējās tautas. Viņiem bija jāmaksā viens procents katru mēnesi. Mezopotāmiešu teksti no 7. gs. norāda, ka par sudrabu bija 50 procenti un par labību 100 procenti gadā. Tādējādi 12 procenti gadā bija maz, salīdzinot ar Mezopotāmijs valstu prasīto. Bet kopumā saskaņā ar Dieva Vārdu vienīgā lieta, ko kreditori darīja nepareizi, ir procentu prasīšana (Neh 5:10), un interesanti, ka ļaudis pat neminēja to savās sūdzībās. Viss pārējais bija saskaņā ar sociālajām normām, kā arī likuma robežās. Tad kāpēc Nehemija ir “ļoti dusmīgs”? Interesanti, ka viņš nerīkojas nekavējoties, bet vispirms lietu nopietni apdomā.

Fakts, ka Nehemija šo jautājumu risina tik apņēmīgi, ir ļoti apbrīnojams. Viņš neatstāj neievērotas sūdzības tikai tāpēc, ka tās tehniski nepārkāpj likumu vai ir sociāli pieņemamas, pat “jaukas” salīdzinājumā ar tās zemes praksi. Tas bija likuma gars, kas šajā situācijā tika pārkapts. Īpaši ekonomisku grūtību laikā cilvēku uzdevums bija palīdzēt cits citam. Dievs ir apspiesto un trūcumā esošo pusē, un Viņš ir uzdevis praviešiem stāties pret ļaunumu un vardarbību, kas tiek vērstas pret trūcīgajiem.

Kā mēs varam neapzināti sekot likuma burtam, pārkāpjot aiz tā esošo garu? (Sk. Mih 6:8.)

Nehemijas darbi

Šķiet, ka rājiens dižciltīgajiem un priekšniekiem – “jūs taču visi nododaties augļošanai cits ar citu” (Neh 5:7) – nenesa vēlamos rezultātus. Tāpēc Nehemija neapstājās, bet turpināja cīnīties pret apspiestajiem viņu vidū. Viņš varēja vienkārši pateikt, ka ir centies mācīt dižciltīgos un priekšniekus, bet tas nav izdevies, un tāpēc viņš ir spiests pārtraukt risināt šo lietu. Galu galā tie bija zemes bagātie un ietekmīgie, pret kuriem viņš būtu nostājies. Bet viņš nebija apmierināts, kamēr nebija atrasts problēmas risinājums, pat ja procesā viņš bija sev radījis spēcīgus ienaidniekus.

Izlasi Neh 5:7–12. Kādi bija Nehemijas argumenti pret to, kas notika? Ko viņš izmantoja, lai pārliecinātu ļaudis izlabot nepareizo? _____

Nehemija sasauca lielu sapulci – visi Israēla ļaudis tika sasaukti kopā, lai risinātu šo jautājumu. Viņš visdrīzāk cer uz iespēju, ka tad, kad visi būs klāt, vadītājiem būs kauns, varbūt pat bail turpināt apspiešanu.

Nehemijas sākotnējais arguments ir vērstis pret verdzību. Daudzi jūdi, visticamāk, ieskaitot Nehemiju, nopirka brīvību citiem jūdiem, kas kalpoja svešiniekiem. Tagad viņi jautā dižciltīgajiem un priekšniekiem, vai viņiem ir pieņemams pirkt un pārdot pašiem savus tautiešus. Vai ir kāda nozīme israēliešiem pirkt jūdus un dot viņiem brīvību, lai viņi atkal nonāktu savu tautiešu verdzībā?

Vadītāji nepiedāvā nekādu atbildi, jo viņi redz, ka šis arguments ir saprātīgs. Tāpēc Nehemija viņiem jautā: “Tad es sacīju: ‘Jūsu rīcība ir necienīga un nav laba. Vai jums nevajadzēja staigāt mūsu Dieva bijībā, lai izvairītos no citu tautu, mūsu pretinieku, izsmiekla?’” (Neh 5:9). Tad Nehemija atzīst, ka viņš pats ir aizdevis cilvēkiem naudu un labību. Sakot “atlaidīsim viņiem šos aizdevumus” (Neh 5:10), viņš apstiprināja likumu, kas aizliedza šo praksi attiecībā uz tautiešiem un parādīja, ka viņš gribētu, lai viņa pārvaldībā cilvēki būtu gādīgi cits pret citu. Pārsteidzoši, ka atbilde ir vienbalsīga. Vadītāji piekrit atdot tautai tās īpašumus.

Vai tu esi darījis kādam sliktu? Lielākā daļa no mums, ja godīgi, atbildētu “jā”. Kas tev traucē atlidzināt – tūlīt pat? _____

Zvērests

Izlasi Neh 5:12, 13. Kāpēc Nehemija izteica lāstu tiem, kas neievēroja savu vienošanās daļu? _____

Lai gan vadītāji piekrita atjaunot un atdot to, ko viņi bija atņēmuši, Nehemija nebija apmierināts tikai ar vārdiem. Viņam vajadzīgs drošs pierādījums. Tāpēc viņš liek tiem izteikt zvērestu priesteru priekšā. Šī rīcība arī piešķir procesiem likumīgu spēkā esamību, ja gadījumā viņam vēlāk nāktos atsaukties uz vienošanos.

Bet kāpēc viņš izsaka lāstu? Nehemija veic simbolisku aktu – viņš paņem savas drēbes tā, it kā viņš tajās kaut ko turētu, un tad izkrata tās kā ilustrāciju, ka viņš tās zaudē. Tāpēc tie, kas rīkosies pret šo zvērestu, zaudēs visu. Viņš izteica lāstu, lai liktu saprast, cik nozīmīgs ir noteikts likums vai noteikums. Pastāvēja arī mazāka iespēja, ka ļaudis rīkosies pret likumu, ja lāsts būs saistīts ar tā pārkāpšanu. Nehemija acīmredzot jūta, ka šis bija tik svarīgs jautājums, ka viņam vajadzēja darīt kaut ko radikālu, lai nodrošinātu tā izdošanos.

Ko šie panti Vecajā Derībā mums māca par to, cik svēta lieta viņiem bija zvērestī?
(4Moz 30:2, 5Moz 23:21–23, Māc 5:4, 5, 3Moz 19:12, 1Moz 26:31) _____

Valoda ir spēcīga dāvana, ko Dievs ir iedevis cilvēkiem. Tā pastāv kā kaut kas radikāli atšķirīgs no tā, kas ir dzīvniekiem. Un mūsu vārdos ir spēks – spēks uz dzīvību un nāvi. Tāpēc mums ir jābūt ļoti uzmanīgiem, ko un kā mēs sakām, ko mēs apsolām un kādus vārdiskus apliecinājumus izsakām. Ir arī svarīgi, lai mūsu darbi saskanētu ar mūsu vārdiem. Cik daudz cilvēku ir pievērsušies kristietībai, pateicoties tiem, kuru vārdi skan kristīgi, bet kuru darbi tādi nepavisam nav?

Padomā, cik liela ir tavu vārdu ietekme uz citiem. Kā mēs varam mācīties ļoti skaidri izteikt to, ko gribam teikt, un kā mēs to pasakām? _____

Nehemijas paraugs

Izlasi Neh 5:14–19. Kādus iemeslus Nehemija min pārvaldnieka algas neprasišanai no tautas (Neh 5:18)? _____

Nehemija visdrīzāk rakstīja šos pantus pēc savas atgriešanās ķēniņa Artakserksa galmā pēc 12 gadus ilgas valdīšanas Jūdā. Lai gan pārvaldniekiem bija tiesības saņemt ienākumus no saviem padotajiem, Nehemija nekad neizmantoja šīs tiesības, bet pats sevi uzturēja. Viņš ne tikai maksāja savus izdevumus, bet arī rūpējās par savu ģimeni un par visu galmu. Zerubābels, pirmais pārvaldnieks, ir vienīgais no pārējiem pārvaldniekiem, kura vārdu mēs zinām. Runājot par “iepriekšējiem pārvaldniekiem”, viņš, visticamāk, domā pārvaldniekus starp Zerubābelu un sevi. Līdz ar to tad, kad viņš bija aizgājis no ierēdņa darba, viņš, visticamāk, zaudēja arī naudu. Tā vietā, lai iegūtu naudu, kā varētu gaidīt no prestiža stāvokļa, viņš, iespējams, tieši zaudēja bagātību un īpašumus. Nehemija bija bagāts, tieši tāpēc viņš varēja nodrošināt ēdienu daudziem cilvēkiem, un viņš bija dāsns, dodot bagātīgi (Neh 5:17, 18).

Lai gan tas nebija tas pats, ko darīja Ābrahāms, kad bija izglābis no apkārtējām tautām gūstā paņemtus (sk. 1Moz 14), Nehemijas rīcība šeit atklāj to pašu svarīgo principu.

Izlasi Neh 5:19. Ko viņš šeit pasaka, un kā mēs saprotam to evaņģēlija kontekstā? _____

Tas, ko mēs redzam Nehemijā, ir paraugs cilvēkam, kas ir nolīcis Kungu un Kunga darbu pāri savam personīgajam ieguvumam un priekšrocībām. Tā ir laba mācība mums visiem, neskatoties uz mūsu īpašo situāciju. Ir viegli strādāt Kungam, ja tas mums neko daudz nemaksā.

Izlasi Fil 2:3–8. Kādos veidos tieši tagad tu vari atklāt savā personīgajā dzīvē šeit izteiktos pašaieliedzības principus? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi” nodaļa “Rājiens par izspiešanu” (646.–652. lpp.).

“Uzzinājies par šo nežēlīgo izturēšanos, Nehemija sašuta. Viņš raksta: ‘Es kļuvu ļoti dusmīgs, kad dzirdēju viņu brēkšanu un šos vārdus.’ Bija skaidrs: lai lauztu izspiešanas ieradumu, tad noteikti un izšķiroši jānostājas par taisnību, un ar viņam raksturīgo enerģiju un apņēmību tas ķērās pie darba, lai glābtu savus brāļus.” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 648. lpp.)

“Jēzus turpināja atklāt principu, kas padarīja zvēresta došanu nevajadzīgu. Viņš māca, ka skaidrai runāšanai vajadzētu būt runas likumam. ‘Bet jūsu vārdi lai ir: jā, jā! nē, nē! Kas pāri par to, tas ir no ļauna.’” (Elena Vaita “Domas no svētību kalna”, 67. lpp.)

“Šie vārdi nosoda visas tās bezjēdzīgās frāzes un iestarpinājumus, kas ir uz robežas ar vulgaritāti. Tie nosoda nepatiesus komplimentus, izvairīšanos no patiesības, glaimojošas frāzes, pārspīlējumus un nepatiesības teikšanu tirgojoties, kas valda mūsdienu sabiedrībā un biznesa pasaulē. Tie māca, ka neviens, kas cenšas izlikties par to, kas viņš nav, vai kura vārdi neatklāj patiesās sirds jūtas, nevar tikt saukts par uzticamu.” (68. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kāpēc savtība ir mūsu cilvēcisko problēmu būtība, kad runājam par finansēm un savstarpējām attiecībām?

2. Kā Dieva ļaudis var izvairīties no mantkārības? Kāds ir Dieva nodrošinājums pret to? Izpēti šos pantus: Jes 58:3–12 un Mih 6:6–8.

3. Pakavējies vairāk pie runas dāvanas un pie mūsu vārdu spēka. Kas ir domāts Jņ 1:1, 2, nosaucot Jēzu par “Vārdu”? Kā tas palīdz mums saprast vārdu svarīgumu, un ko tie nozīmē?

4. Tas ir pārsteidzoši, ka pirms tūkstoš gadiem Jēzus teica, ka trūcīgie vienmēr būs jūsu vidū. Mēs arī esam pamācīti palīdzēt tiem, kas ir grūtībās. Kā šīs domas sader kopā, palīdzot motivēt kristiešus darbam to labā, kas nav tik veiksmīgi?